
*Wekelijkse stafvergadering als olie in goeddraaiende machine
Aalst koestert 'witte raaf'
als cultuurcoördinator*

I N T E R V I E W

Niemand spreekt haar tegen als Hilde De Brandt opmerkt dat de cultuurcoördinator van een stad 'een witte raaf' moet zijn. Geen factotum of duizendpoot, maar iemand die overal waar cultuur ter sprake komt, alert aanwezig is, een woordje meepraat én bruggen slaat tussen de diverse actoren.

Sinds 30 september 2002 is Hilde De Brandt cultuurbeleidscoördinator van de stad Aalst, een job die ze – godbetert – verkoos boven de journalistiek. Samen met de 'actoren' maakt ze de balans op van één jaar werking waarin ze het lijvige 'Cultuurbeleidsplan 2003-2007 van de stad Aalst' schreef. Rond de tafel zitten Gracienne Van Nieuwenborgh, schepen Onderwijs en Cultuur, Karel Baert, directeur Cultuur en Onderwijs (3de afdeling), Mark De Neef, bibliothecaris, Lieve Arnouts, archivaris-diensthoofd, Luc Geeroms, conservator Stedelijk Museum en Hilde De Brandt, cultuurbeleidscoördinator.

Gracienne Van Nieuwenborgh heeft gezorgd voor een culturele areopagus: wijze vrouwen en mannen die hun licht zullen laten schijnen over het 'decreet houdende het stimuleren van een kwalitatief en integraal lokaal cultuurbeleid' van 13 juli 2001. Toen het Vlaams Parlement het 'decreet-met-de-omslachtige-naam' goedkeurde, was zij 'net geen lid' van de assemblee. *"Van 1995 tot 1999 zetelde ik in de socialistische fractie. Vorig jaar keerde ik terug nadat Herman De Loor zijn mandaat had opgegeven om zich volledig toe te leggen op zijn ambt als burgemeester van Zottegem,"* zo duidt zij haar 'afwezigheid' bij de stemming over het decreet. Als schepen van Aalst heeft ze er wel rechtstreeks mee te maken.

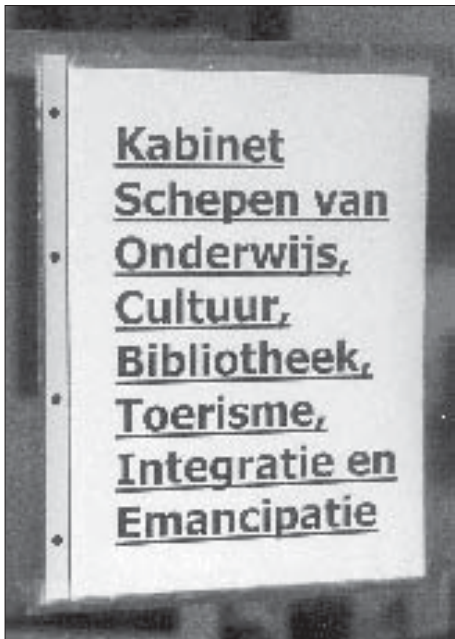
In 'mentaal' is sprake van het nieuwe decreet Lokaal Cultuurbeleid dat per 1 januari 2002 van kracht is. Toenmalig Vlaams minister Bert Anciaux heeft dat decreet weliswaar in gang gezet, maar het is aan Paul Van Grembergen om het door zijn kinderziekten te loodsen. Dat dreigt hem zwaar te vallen bij gebrek aan financiële armslag. Het ziet er naar uit dat de woorden van de vroegere voorzitter van de Europese Commissie, de visionaire Fransman Jacques Delors, van toepassing worden: *"On n'a pas les moyens de ses ambitions"*.

In Van Nieuwenborghs kantoor in Aalst, in het museum, is cultuur alomtegenwoordig. In haar bureau bronzen plastiek van Roland Monteyne en van Gilbert De Smet. Aan de muur een werk van een andere Aalsterse kunstenaar, Luc Claus. *"Voor werken op papier heb ik een boontje. Dat heeft te maken met de biënnale 'Papier, Beeld en Basis' die een internationale uitstraling heeft,"* zo schetst de schepen haar bewuste keuze.

Van onze correspondent
Johan Cuppens

Aalst koestert 'witte raaf' als cultuurcoördinator

Voor het eigenlijke gesprek steken we de Oude Vismarkt over richting Stedelijk Archief. Als een volleerd stadsgids wijst ze me nog snel op een kasseienpatroon dat de contouren aangeeft van de vroegere vishal. En wijst ze op de gevel van het stedelijke museum met zijn apart rode tint. "Vroeger werd echt ossenbloed gebruikt om dat rood te maken. Vandaag bestaan uiteraard andere technieken om hetzelfde resultaat te bereiken," doceert ze. Uit haar woorden klinkt stedelijke trots. Op het pleintje luistert Valerius De Sadeleer vol bonhomie met zijn breedgerande hoed wat stijf achter de rug gekneld, stilzwijgend mee.

De bevoegdheden van schepens Van Nieuwenborgh.

In de lokale politiek is Gracienne Van Nieuwenborgh gepikt en gemazeld. Al sinds 1977 zetelt ze in de gemeenteraad en twaalf jaar later werd ze een eerste keer schepen, een functie die ze nog altijd bekleedt. Ze heeft de metamorfose van haar stad dus vanuit de vuurlinie meegemaakt en zelfs mee vorm gegeven. "De bibliotheek smeekt

om uitbreiding," zo staat tussen de regels van het cultuurbeleidsplan te lezen, maar het archief kan zich vandaag al zalig prijzen wegens de locatie. Aan de restauratie van het museum wordt met man en macht gewerkt. Alles ligt binnen loopafstand. "Op korte termijn zullen we dus beschikken over een culturele wijk," zegt de schepen met enige zelfspot; een wezens-trek van de inwoners van de carnavalsstad bij uitstek. Maar is haar voorspelling wel zo overtrokken?

Positief onthaald

• Op 1 januari 2002 werd het nieuwe decreet betreffende lokaal cultuurbeleid van kracht. Bracht het decreet grote veranderingen teweeg in Aalst? En bestond in de stad meteen politieke consensus om actief in te spelen op de nieuwe mogelijkheden?

Schepen Van Nieuwenborgh:

"In Aalst hebben we het decreet van meet af aan positief benaderd. Over de partijgrenzen heen. We waren vooral blij omdat eindelijk officieel zoveel aandacht uitging naar cultuur. De boodschap was duidelijk: doe zelf een financiële inspanning en dan komen wij als Vlaamse overheid met extra geld over de brug om vernieuwende culturele initiatieven te ondersteunen die anders misschien uit de boot vallen. Bovendien kregen we de kans een cultuurbeleidscoördinator aan te werven met subsidies."

Karel Baert: "Ook de administratie heeft het initiatief onmiddellijk positief omarmd. Toch wil

ik erop wijzen dat de stad Aalst een traditie kende van overleg. Wekelijks kwamen (en komen) de diensthoofden van de sectoren Cultuur en Onderwijs, samen om het volgende schepencollege voor te bereiden. Van een cultuurbeleidscoördinator was toen nog geen sprake. Tijdens die bijeenkomsten maakten we ook afspraken over moge-

lijke samenwerking voor tentoonstellingen of andere culturele activiteiten. Iedereen had op die manier een globaal overzicht van wat er gaande was of op stapel stond."

• Zegt u hiermee dat Aalst in feite geen cultuurbeleidscoördinator nodig had?

Baert: "Zo ver wil ik niet gaan. Een cultuurbeleidscoördinator is wel degelijk een 'toegevoegde waarde'. Vroeger speelde zich in onze vergaderingen alles af op administratief en uitvoerend vlak, terwijl de cultuurbeleidscoördinator de kans krijgt in de diepte te werken met het hele culturele veld. Voordien kon dat niet in dezelfde mate gebeuren. In die zin maakt de komst van een cultuurbeleidscoördinator een groot verschil uit. De nieuwe functie is een belangrijke aanvulling."

Schepen: "Dat klopt. De samenwerking verliep vroeger heel goed tussen de grote actoren, maar in Aalst zijn er enkele honderden verenigingen en organisaties die met cultuur te maken hebben. Met een cultuurcoördinator kunnen we ook die bereiken en actief betrekken bij allerhande evenementen. En al weet ik ook dat cultuur op zich de wereld niet kan veranderen, toch geloof ik vast dat een ruimere participatie van de inwoners de verzuring waarover zoveel sprake is, kan helpen voorkomen."

Andere cultuur

Over de aanwerving van de cultuurcoördinator laten zowel de schepen als de directeur cultuur niet na te beklemtonen dat 'alles volgens het boekje' verlopen is. Een vacature met jobomschrijving in de kranten, gevolgd door een officiële procedure. Ook Aalst ontsnapt niet aan de *newspeak* die voorhoudt dat er een onafhankelijke *assessment* is geweest. Volgens directeur Baert zijn ook de vakbonden erbij betrokken en is er overleg geweest met steden die al ervaring hadden met een

cultuurbeleidscoördinator zoals Gent. Ook de aanwezigheid van Miek De Kepper, destijds stafmedewerker Cultuur van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten en nu directeur Cultuur Lokaal, in de jury was een extra garantie voor onafhankelijkheid en objectiviteit.

Van favoritisme is dus geen sprake geweest bij de aanwerving van Hilde De Brandt. Dat ze afkomstig is uit de deelgemeente Baarddegem, wordt als een pluspunt ervaren, net als haar verleden als journaliste bij de VUM-groep waardoor ze al jaren goed vertrouwd was met het reilen en zeilen in de Denderstad en ruime omgeving.

Hilde De Brandt: "De overstap van de journalistiek was groot. Bij de krant werkte ik overigens niet op een cultuurredactie maar was ik, na enkele jaren eindredactie, actief als regioredacteur. Ik profiteerde er zeker van dat ik de tijd had gekregen vertrouwd te raken met de brede sociaal-culturele sector van Aalst en omgeving. Het decreet streeft naar een versterkte samenwerking, maar in Aalst was er al een intensieve samenwerking tussen de culturele actoren. Het decreet kan die samenwerking vooral wat meer

Enkele van de "wijze vrouwen en mannen" die in Aalst hun licht laten schijnen over het decreet Lokaal Cultuurbeleid. Vlnr: Luc Geeroms, Lieve Arnouts, Gracienne Van Nieuwenborgh, Hilde De Brandt, Mark De Neef en Karel Baert.

een cultuurbeleidscoördinator willen werken. Toch geloof ik dat de invulling van die functie zal verschillen van stad tot stad."

• *Hoe heeft het 'werkveld' de komst van de cultuurbeleidscoördinator ervaren? Als een bedreiging? Een pottenkijker? Een potentiële moeial?*

Luc Geeroms: "Ook in het museum heerste een positieve mentaliteit, te meer omdat we op dat ogenblik volop in een transformatieproces verkeerden en het terrein aftastten in welke richting we zouden evolueren en met wie we zouden kunnen samenwerken."

Mark De Neef: "Verre van een bedreiging, een pottenkijker of een potentiële moeial, beschouw ik Hilde liever als een bondgenoot, een *sister in arms*, die mijn – en bij uitbreiding: onze – positie ten opzichte van de collega's van de andere departementen, de directieraad en ook het college alleen maar sterker kan maken. Ook het feit dat zij en ik samen in het overkoepelende orgaan van de cultuurraad zitten, is daar allicht niet vreemd aan."

• *Dat moet een prettig gevoel geweest zijn, mevrouw De Brandt. U werd overal met open armen ontvangen. Aalst moet een zalige, bijna ideale stad zijn om te werken.*

De Brandt: "Dat is ook zo. Bij het begin is iedereen altijd met de beste bedoelingen beziel. Niettemin wil ik de situatie niet kritiekloos rooskleurig

HILDE DE BRANDT: "HET DECREET SOMT DE VOORWAARDEN OP WAARAAN EEN CULTURBELEIDSCOÖRDINATOR MOET VOLDOEN. WIE DAT LEEST, KRIJGT DE INDRUK DAT MEN OP ZOEK IS NAAR EEN WITTE RAAF. HET IS EEN VASTSTELLING DIE NIET ALLEEN GELDT VOOR AALST MAAR VOOR ALLE STEDEN DIE MET EEN CULTURBELEIDSCOÖRDINATOR WILLEN WERKEN. TOCH GELOOF IK DAT DE INVULLING VAN DIE FUNCTIE ZAL VERSCHILLEN VAN STAD TOT STAD."

structureren. Het somt ook de voorwaarden op waaraan een cultuurbeleidscoördinator moet voldoen. Wie dat leest, krijgt de indruk dat men op zoek is naar een *witte raaf*. Het is een vaststelling die niet alleen geldt voor Aalst maar voor alle steden die met

Lieve Arnouts: "Absoluut niet. Ik zou veeleer zeggen dat we ons positief opstelden en ons afvroegen welke nieuwe mogelijkheden die functie ons zou bieden. Voor ons was er geen sprake van een gevoel van bedreiging."

Aalst koestert 'witte raaf' als cultuurcoördinator

voorstellen. Omdat ik uit een andere werkomgeving kwam, had ik niet altijd direct voeling met de 'bedrijfscultuur' van een administratie. Ik miste de administratieve bagage en moest aanvankelijk het terrein aftasten. Dat houdt geen waardeoordeel over, laat staan een veroordeling van de administratie in. Absoluut niet.

Overigens wil ik erop wijzen dat ik vanuit mijn job voor niemand een bedreiging ben; zelfs niet KAN zijn. Ik ben geen diensthoofd en sta evenmin boven de diensthoofden. In zekere zin bevind ik mij in een luxepositie omdat ik rechtstreeks aan de directeur rapporteer. Aan de diensthoofden mag ik een aantal zaken vragen maar nooit dwingend. Ik ben hun chef niet en voel me ook helemaal niet hun baas. Als sommigen zich al bedreigd hebben gevoeld – wat ik niet vermoed – ligt dat aan hen en niet aan mij.

Bij mijn aankomst had ik wel veel ambitie, maar enkel om zaken te realiseren en constructief samen te werken met iedereen die met cultuur te maken heeft in Aalst."

• *U heeft dus geen enkel heilig huisje moeten slopen of helpen slopen?*

De Brandt: "Die indruk heb ik niet gehad. Als er iets moet veranderen, zal dat altijd in onderling overleg gebeuren en binnen een globaal cultuurplan waarbij iedereen zijn zeg heeft gekregen en zal krijgen.

Voor mezelf heb ik één zaak moeten herbekeken: het verhaal van de haas en de schildpad van de 17de-eeuwse fabeldichter Jean de la Fontaine. Ik voel me een haas en wil dat de zaken snel vooruitgaan. In mijn nieuwe functie ben ik aanbeland in een wereld waar veel ambitie heerst maar waar tegelijk wettelijk opgelegde procedures gelden en regelmatig moet worden teruggekoppeld. Als 'haas' stoor ik me daaraan,

maar het kan niet anders. Dat heb ik het voorbije jaar moeten leren. Ik ervaar dat als de belangrijkste rem op mijn oorspronkelijke ambitie. Wie geen deel uitmaakt van een stadsadministratie heeft daar onvoldoende oog voor en is daarom soms geneigd de traagheid van procedures en dus beslissingen aan te klagen.

Zachte anarchie

De schepen en de directeur Cultuur nemen het verhaal over om uit te weiden over de noodzaak wettelijke regels te respecteren omdat een beleidsdaad anders nietig dreigt te zijn. Ze geven ruitelijk toe er soms ook moeite mee te hebben maar bepaalde regels laten geen ruimte. Van bewuste verdragingsmanoeuvres, waar dan ook, om het werk van de cultuurcoördinator te dwarsbomen, is geen sprake.

overleg gepleegd met de afgevaardigden van de diverse verenigingen; mensen dus die daar democratisch verkozen waren. Hetzelfde geldt voor het overleg met de cultuurraad van de stad.

Daarnaast hebben we een groot-scheepse bevraging opgezet onder het motto 'Mijn gedacht!'. Het is geen huis-aan-huis bedeelde vragenlijst geworden maar we zijn er met een team op uit getrokken om de polsslag van de bevolking te voelen. Het team, uitgedost met een eigen t-shirt-met-*logo*, dook op bij cultuurevenementen en ging er discussies niet uit de weg. En het waren vaak vinnige debatten. Daar ontdekten we wellicht het rebelse of indien u wil het 'zacht anarchistische' karakter van de stad en haar inwoners.

Wat we hoorden en het commentaar dat we lazen in de speciale *Mijn Gedacht!*-schrijfboeken, die her en der

GRACIENNE VAN NIEUWENBORGH: "ALS ONS BELEIDSPLAN STRAKS WORDT GOEDGEKEURD EN WE DUS AANSPRAAK KUNNEN MAKEN OP DIE EURO PER INWONER EXTRA, DAN NOG ZULLEN DE BOMEN NIET TOT IN DE HEMEL GROEIEN. DE BEGROTING ZAL NIET SPECTACULAIR STIJGEN ZODAT DE LEUZE BLIJFT: MEER DOEN MET MINDER."

• *Afgezien van die administratieve regels waaraan de cultuurcoördinator – willens nillens – gebonden is, kan ook de vraag rijzen of een dergelijke functie kan gedijen in Aalst, de stad van Louis Paul Boon, de 'zachte anarchist' bij uitstek.*

De Brandt: "Ik ben blij dat u verwijst naar het begrip 'zachte anarchie' dat we overigens zelf in het cultuurbeleidsplan vermelden. Van anarchie was geen sprake bij het opstellen van het beleidsplan. We hebben consequent

waren neergelegd, hebben we proberen te verwerken in ons cultuurbeleidsplan. Of we alles tot een goed eind zullen brengen, zal later blijken. Het is mijn bedoeling als cultuurbeleidscoördinator geen nieuwe (heilige) huisjes te bouwen maar paadjes aan te leggen opdat de bewoners van de verschillende huisjes gemakkelijk bij elkaar op visite kunnen gaan."

Schepen: "Ik wil erop wijzen dat we het cultuurbeleidsplan op zeer korte tijd in elkaar hebben gestoken. Op het

ogenblik dat we er mee begonnen, hadden de bibliotheek en het cultureel centrum De Werf pas hun beleidsplan opgesteld. In die sectoren kwam het er voor Hilde vooral op aan te gaan luisteren, te coördineren en alles in elkaar te passen. Ze moest bij manier van spreken het warme water niet opnieuw uitvinden."

Baert: "We hebben in het wordingsproces van het cultuurbeleidsplan bij de diverse actoren een grote expertise vastgesteld. Toen we half mei 2003 gingen *swotten* (nog zo'n *newspeak*-term) verliep alles van een leien dakje. Het *swotten* (analyseren op basis van sterktes, zwaktes, kansen en bedreigingen) nam amper twee dagen in beslag. Hilde heeft de resultaten van die oefening op een bevattelijke manier samengebond in haar cultuurbeleidsplan."

Schepen: "Het opstellen van het plan verliep deze eerste keer eerder atypisch omdat, zoals gezegd, de bibliotheek en De Werf pas hun eigen beleidsplan klaar hadden. Wanneer we tegen 2007 een nieuw globaal cultuurbeleidsplan voor de stad Aalst schrijven, liggen de data voor indiening dicht bij elkaar en zal er grotere communicatie heen en weer zijn."

De Brandt: "Dat lijkt me inderdaad een groot pluspunt. Zowel de bibliotheek als De Werf hebben, net als tal van andere actoren, veel expertise in huis en ik zal graag een beroep doen op hun deskundigheid voor het volgende beleidsplan. Het is alleszins mijn ambitie dat nieuwe plan tegen 2007 samen met de diverse actoren te schrijven."

• *Is de inbreng van de cultuurbeleidscoördinator al voelbaar op de werking van het archief of het museum?*

Arnouts: "Voorlopig is die weerslag nog niet voelbaar in het archief. In het museum echter wel. De Commissie Museum waarvan ik ook deel uitmaak, heeft een nieuwe visie uitge-

dokterd voor het museum dat heringericht wordt. De cultuurbeleidscoördinator heeft – aanvankelijk als waarnemer, maar zeer snel als actief lid van die commissie – die visie mee vorm gegeven én prominent opgenomen in het cultuurbeleidsplan. De eigenlijke actieplannen komen later aan bod en vanaf september starten de gesprekken.

Veel voluntarisme

Aan een actieplan is de stad Aalst voorlopig nog niet toe. Formeel tenminste nog niet, wat niet belet dat de diverse actoren al vaak ideeën hebben uitgewisseld waarrond ze straks willen werken. Het valt voortdurend op hoe eensgezind alle deelnemers aan het gesprek vooruitblikken en hun goede intentie belijden om "er iets van te maken". Op een bepaald ogenblik zal de schepen opmerken dat de verenigingen niet zozeer de reflex (moeten) hebben zich af te vragen wat ze kunnen krijgen maar wel wat ze samen kunnen doen. Het lijkt een verre echo van de oproep die de jonge Amerikaanse president John F. Kennedy deed bij zijn eedaflegging in januari 1961: "Vraag u niet af wat Amerika kan doen voor u, maar wel wat u kan doen voor Amerika," klonk het op die koude januaridag toen een nieuw sprookje van de *American dream* leek te beginnen.

Aalst geeft ook de indruk te werken aan een droom, of minder hooggestemd, aan een gemeenschappelijk project.

• *Het gemeenschappelijke project van Aalst staat in het cultuurbeleidsplan dat het stadsbestuur al heeft goedgekeurd en dat nu op groen licht wacht in Brussel. Pas na de goedkeuring door de Vlaamse overheid zijn alle hordes genomen om de eigenlijke samenwerking te starten. Heeft Aalst enige garantie dat het beleidsplan het fiat zal krijgen van de overheid en dus kan rekenen op het daaraan verbonden financiële manna?*

De Brandt: "We verwachten de goedkeuring door de Vlaamse regering voor het einde van het jaar. Pas dan zullen we weten of we de één euro per inwoner per jaar krijgen, zoals het decreet voorziet. We wachten nochtans niet om nu al volop aan de slag te gaan. Overigens, bij de opstelling van ons beleidsplan hebben we regelmatig contact gehad met Miek De Kepper van Cultuur Lokaal, waaruit we hebben opgemaakt dat we goed zitten. Ook de signalen vanuit de administratie cultuur zijn positief."

• *Klinkt mooi en voluntaristisch, mevrouw de Schepen, maar wat als het onverhoopt toch misloopt. Houdt u een rampenscenario achter de hand?*

Schepen: "Ach, rampenscenario. Ik ga ervan uit dat een ramp uitblijft. We hebben de jongste maanden contact gehad met andere steden in Vlaanderen en hebben hun beleidsplannen kunnen inkijken en meen ik dat we goed zitten.

Los daarvan wil ik toch opmerken dat we met ons beleidsplan schitterend werk hebben geleverd. We hebben een heuse inventaris opgemaakt van de mogelijkheden en de behoeften. Dat is helemaal geen verloren werk en zal als basis dienen voor komende acties. Wat we gaan doen en hoe we het zullen aanpakken, zullen we vanaf september bekijken. Doel blijft altijd dat de dienstverlening aan de bevolking beter moet worden en dat de mensen zich meer en beter betrokken moeten voelen.

De mensen hebben vaak maar een zetje nodig om hun creativiteit te laten ontbolsteren. Het nieuwe decreet speelt daarop in. Het biedt een kader van samenwerking en de cultuurcoördinator wordt geacht de levende krachten binnen onze stad te bundelen en te laten gedijen.

Ik ga ervan uit dat we cultuur heel breed moeten definiëren; ruimer dus dan de bibliotheek, het cultureel centrum De Werf of het archief en het museum. De stad telt honderden orga-

Aalst koestert 'witte raaf' als cultuurcoördinator

nisaties die op een of andere manier met cultuur bezig zijn. Iedereen willen we zo actief mogelijk betrekken. Ik voel me helemaal niet aangesproken door de uitlatingen van een medewerker van minister Van Grembergen. Tijdens een studiedag op 16 juni 2003 in Beveren waarschuwde hij dat de één-eurodoelstelling niet bedoeld is om aan citymarketing te doen. Wij willen wel degelijk creatief omgaan met creatieve partnerschappen met het 'veld'. Toch mogen we niet blind zijn voor de realiteit. Als ons beleidsplan straks wordt goedgekeurd en we dus aanspraak kunnen maken op die euro per inwoner extra, dan nog zullen de bomen niet tot in de hemel groeien. De begroting zal niet spectaculair stijgen zodat de leuze blijft: *"meer doen met minder"*. Daarnaast moeten we ervoor zorgen dat we in eerste instantie die groepen bereiken die vroeger wat afzijdig bleven of in de kou bleven staan. Dat wordt de grote uitdaging."

MARK DE NEEF: "DE KOMST VAN DE CULTURBELEIDSCOÖRDINATOR BELET ME HELEMAAL NIET NOG RECHTSTREEKS CONTACT TE HEBBEN MET DE SCHEPEN OF DE DIRECTEUR CULTUUR. OOK ANDERE DIENSTHOOFDEN HOUDEN NOG DIRECT CONTACT. DAT HEEFT NIETS TE MAKEN MET GEHEIMDOENERIJ MAAR ALLES MET EFFICIENT BELEID. HET HEEFT GEEN ZIN VOORTDUREND DE CULTURCOÖRDINATOR ERBIJ TE HALEN. ZE KRIJGT TOCH ALLES TE HOREN TIJDENS DE WEKELIJKE VERGADERINGEN. DAAR BESPREKEN DE DIENSTHOOFDEN ALLES WAT BIJ HEN GAANDE IS."

Absolute autonomie

Ondanks de goede wil is ook in Aalst nog werk aan de winkel. De deelnemers aan het gesprek zijn er zich van bewust maar laten zich niet aflei-

Bibliotheekbeleidsplan

Om zijn 'Bibliotheekbeleidsplan 2002-2007' te schrijven putte bibliothecaris Mark De Neef, ter inleiding, uitgebreid uit zijn 'Ontwerp Beleidsplan' uit november 2000. Het leest als een *cahier de doléances* aan de vooravond van de Franse Revolutie.

De opmerkingen slaan onder meer op de ondermaatse behuizing, zowel voor het personeel als het publiek. *"De bibliotheek werkt niet efficiënt, maar het is ook onmogelijk efficiënt te werken"*, zo heet het.

De bibliotheek heeft nochtans troeven en verdient beter. Ze telt ruim 25.000 actieve leden en 800 tot 900 bezoekers per dag. *"Daarmee is ze de drukst bezochte stadsdienst"*, zo wordt als troef aangevoerd. Daarnaast kan de bib bogen op een uitstekende collectie boekmaterialen en niet-boekmaterialen plus, uiteraard, toegewijd personeel.

Daarmee zou iedereen gelukkig moeten zijn, maar het ligt duidelijk anders. De infrastructuur is totaal 'onaangepast', zowel in de hoofdbibliotheek betreft als in de buitendiensten, al maken Herdersem en straks Erembodegem een uitzondering. De bib mist ook een gezellige ontmoetingsruimte en parkeerfaciliteiten voor de cliënten.

Alle hoop voor de toekomst is gericht op de realisatie van een 'administratief centrum' waar de bibliotheek een onderkomen zou vinden. De gedroomde locatie is de vroegere *Filature du Canal*, een eigensoortig gebouw, maar een pareltje van Nieuwe Zakelijkheid in de industriële architectuur en over de Werf uitkijkend op wat vroeger *Chipka* was: een begrip in het Aalst van Boon. De 'invulling' van die droomlocatie is echter minder evident. Doet de slopershamer zijn werk of wordt het een ingenieuze verbouwing? Monumentenzorg heeft een stem in het kapittel en de politieke neuzen in Aalst wijzen niet noodzakelijk allemaal in dezelfde richting voor de 'invulling'.

Het zou jammer zijn indien de bibliotheek, deze 'speciaalzaak van de geest', zoals het beleidsplan zo poëtisch schrijft, voor haar zo dwingende verhuizing, moet wachten.

den van een gemeenschappelijk doel zoals nu verwoord in het cultuurbeleidsplan.

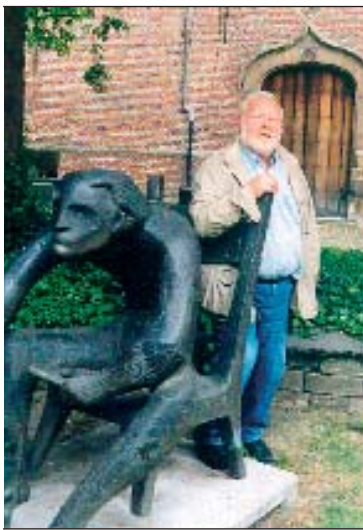
bleem volmondig maar vraagt geduld/begrip omdat de financiële middelen alsnog ontbreken.

De Neef: "Het bibliotheekbeleidsplan werd opgesteld net vóór de cultuurcoördinator arriveerde en haar beleidsplan opmaakte. Het bibliotheekdecreet bepaalt wanneer wij onze plannen af moeten hebben. Toen Hilde arriveerde, kende ze dus ons beleids- en actieplan zodat ze onze visie mee kon verwerken in haar tekst. De bibliotheek is en blijft – net als andere instellingen – autonoom."

De Brandt: "Dat wil ik graag beamen. Als cultuurbeleidscoördinator heb ik inhoudelijk absoluut niets in te brengen in het bibliotheekbeleidsplan. De autonomie van de bibliotheek en van de andere culturele diensten, zal ik onvoorwaardelijk respecteren. Mijn taak beperkt zich tot coördineren. Vanuit onze visie probeer ik uit te vissen waar we samen een meerwaarde kunnen realiseren. Als ik moge-

lijkheden tot samenwerking zie, zal ik ze aankarten bij Mark of bij anderen en zullen we overleggen of en hoe we iets kunnen doen."

De Neef: "Ambities van ons bibliotheekbeleidsplan komen niet noodzakelijk voor in het cultuurbeleidsplan dat globaler is. Zo willen we nog voor het einde van dit jaar het filiaal van Erembodegem opwaarderen en staat op iets langere termijn de ingebruikname van Terlinden als filiaal op ons verlanglijstje."

en dus deel moet uitmaken van een soort 'cultuurstraat'. Het huidige postgebouw (de *Filature du Canal*) zou een uitstekende locatie zijn. Een architectuurwedstrijd heeft al een blauwdruk opgeleverd met de Aalsterse architect Christian Kieckens als laureaat, maar vooralsnog ontbreken de centen. Het schepencollege is er niettemin van overtuigd dat de bibliotheek zo snel mogelijk een nieuw onderkomen moet krijgen.

KAREL BAERT: "OM SUCCES TE BOEKEN IS EEN NAUWE SAMENWERKING AANGeweZEN. BIJ ONS IS DIE GROTERE SAMENWERKING SPONTAAN GEGROEID. NAAST DE COLLEGE-PUNTEN KOMEN, TIJDENS DE VARIA, ANDERE THEMA'S AAN BOD. IK HEB VANUIT MIJN POSITIE ENIG OVERZICHT ZODAT IK MOGELIJK KAN BIJSTUREN INDIEN EEN DIENSTHOOFD IETS OVER HET HOOFD DREIGT TE ZIEN. DE FORMELE AGENDA (COLLEGE-PUNTEN) IS SNEL AFGEHANDELD. BIJ DE ANDERE PUNTEN ONTSPINT ZICH VAAK EEN ZEER BOEIENDE DISCUSSIE. DAAR WERKEN WE ECHT IN DE DIEPTE EN IEDEREEN KOMT VOLWAARDIG AAN BOD."

Schepen: "Ik wil het voorbeeld van Terlinden aangrijpen om erop te wijzen dat ook hier sprake is van meerwaarde dankzij samenwerking. Terlinden is een stadseigendom dat stond te verkommeren. In samenwerking met monumentenzorg is Terlinden opgeknapt met de afspraak er ook iets nuttigs mee te doen, in casu er een bibliotheekfiliaal van te maken. Het verhaal van de samenwerking gaat echter verder want er zijn al afspraken met de academie voor beeldende kunsten om er tentoonstellingen te organiseren in de prachtige tuin. Om alles in elkaar te laten passen, komt onze cultuurcoördinator weer op de proppen."

Schepen Van Nieuwenborgh is moeilijk te stuiten als ze uitweidt over de ambitieuze maar nog sluimerende plannen voor een nieuwe bibliotheek die niet te ver uit het centrum mag liggen

De Neef: "Uit buitenlandse voorbeelden die ik recent bezocht heb, onderhoud ik dat een bibliotheek zonder ontmoetingsruimte niet meer beantwoordt aan de hedendaagse behoeften. Als de bibliotheek straks ingepast wordt in een ruimer project, is het perfect doenbaar die ontmoetingsruimte of die cafetaria ook voor andere gelegenheden te gebruiken.

Mag ik toch nog even terugkomen op het aspect 'autonomie' van onze diensten? De komst van de cultuurbeleidscoördinator belet me helemaal niet nog rechtstreeks contact te hebben met de schepen of de directeur Cultuur. Ook andere diensthoofden houden nog direct contact. Dat heeft niets te maken met geheimdoenerij maar alles met efficiënt beleid. Het heeft geen zin voortdurend de cultuurcoördinator erbij te halen. Ze krijgt toch alles te horen tijdens de wekelijkse vergade-

ringen. Daar bespreken de diensthoofden alles wat bij hen gaande is."

Spontaan gegroeid

• *Precies die wekelijkse vergaderingen. Hoe verlopen die? Is er een agenda en wordt er een verslag van gemaakt?*

Schepen: "Die wekelijkse vergaderingen zijn een belangrijke pijler van onze aanpak. Het is een merkwaardige mengeling van formele en informele discussies. Elk diensthoofd komt voor zijn/haar departement vertellen wat er op stapel staat en wat naar het schepencollege moet. Dan spreken we over de zaken die we willen realiseren. Veel belangrijker is echter de discussie hoe we voor een realisatie de verschillende diensten met elkaar kunnen laten samenwerken."

De Neef: "Zes jaar geleden ben ik als bibliothecaris beginnen deelnemen aan wekelijkse vergaderingen. Ik viel toen onder een ander departement met een andere directeur. De vergaderingen beperkten zich tot uitwerking en voorbereiding van het college. Punt, gedaan. Na de herschikking van de stadsdiensten is het er anders aan toe beginnen gaan. Het is zeker de grote verdienste van onze directeur Karel Baert dat hij die bijeenkomsten veel breder heeft opengetrokken."

Baert: "Om succes te boeken is een nauwe samenwerking aangewezen. Bij ons is die grotere samenwerking spontaan gegroeid. Naast de collegepunten komen, tijdens de varia, andere thema's aan bod. Ik heb vanuit mijn positie enig overzicht zodat ik mogelijk kan bijsturen indien een diensthoofd iets over het hoofd dreigt te zien. De formele agenda (collegepunten) is snel afgehandeld. Bij de andere punten ontspint zich vaak een zeer boeiende discussie. Daar werken we echt in de diepte en iedereen komt volwaardig aan bod. Toen het beleidsplan moest worden gemaakt, hebben we heel ontspannen en aangenaam rond de tafel gezeten en lieten ieder-

Aalst koestert 'witte raaf' als cultuurcoördinator

een zijn specifieke domein uitgebreid toelichten. Niemand voelt de behoefte aan een verslag; de week nadien zitten we toch weer samen.

Of dit een ideale situatie is? Dat oordeel laat ik aan anderen over. Ik weet alleen dat het hier prima verloopt maar ook dat de verzuchtingen van ons cultuurbeleidsplan niet in één jaar zullen worden gerealiseerd. Intussen beschikken we wel over een goed onderbouwd document waarop we altijd kunnen terugvallen en waarop we verder kunnen bouwen."

Zoals vaker gebeurt, komen interessante en onverwachte aspecten aan bod zodra het formele gedeelte van een gesprek is afgelopen. Bij de 'fotosessie' valt het op hoe spontaan het eraantoe gaat en hoe de gesprekspartners haast met elkaar dollen. De vakantiesfeer kan niet alles verklaren. Hier liggen de drempels heel laag.

De vraag of een cultuurbeleidsplan en zijn uitwerking staat of valt met de figuur van de politiek verantwoordelijke – de schepen dus – klinkt in Aalst als vloeken in de kerk. Schepen Van Nieuwenborgh heeft vertrouwen in haar medewerkers en in de voortzetting van het beleid. En directeur Baert, die over enkele jaren met pensioen gaat, maakt zich evenmin zorgen over de continuïteit. De basis is gelegd en anderen zullen het werk even gedreven voortzetten, luidt de inschatting.

De afspraak is al gemaakt om op 16 september *au grand complet* naar Brussel te reizen waar het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap een infonamiddag organiseert rond het lokaal cultuurbeleid. "En op de terugreis zullen we met z'n allen al een eerste evaluatievergadering organiseren," zo heet het zelfverzekerd; haast uitdagend.

Het decreet op het lokaal cultuurbeleid bevat veel uitdagingen. Met zijn cultuurbeleidscoördinator mikt Aalst alleszins hoog. Zal Hilde De Brandt inderdaad de 'witte raaf' zijn van een stad die niet alleen hoopt te bruisen tijdens de carnavalsdagen?

BRONNEN

- www.aalst.be
- <http://www.wvc.vlaanderen.be/cultuurbeleid/> tekst van het decreet + aanvullende teksten en rondzendbrieven
- http://www.vvsg.be/Cultuur&vrije_tijd/index.htm webstek van de Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten met uitgebreide informatie over de cultuurbeleidcoördinator.
- <http://www.cultuurlokaal.be/> webstek van het Steunpunt voor het Lokaal Cultuurbeleid vzw, Cultuur Lokaal. Cultuur Lokaal biedt beleids- en praktijkgerichte ondersteuning, geeft begeleiding en advies op maat van de lokale besturen en de lokale cultuuroctoren.

SAMENVATTING

De stad Aalst werkt al een jaar met een cultuurbeleidscoördinator, Hilde De Brandt. Ze heeft naar eigen zeggen geen heilige huisjes moeten slopen maar wel moeten wennen aan de tragere cultuur van een administratie. Aan het opstellen van het cultuurbeleidsplan ging een grootscheepse bevraging vooraf onder het speelse motto "Mijn gedacht!". De schepen en de verantwoordelijken uit de culturele sector zien in de komst van een cultuurbeleidscoördinator een toegevoegde waarde. Via wekelijkse bijeenkomsten wordt het globale cultuurbeleid afgestemd en wordt gekeken waar interactie mogelijk is. Het beleidsplan is de leidraad en straks volgt nog een actieplan.

Aalst prijst zich gelukkig met deze gang van zaken maar laat aan anderen over of het een ideale situatie is. De aanpak kan elders misschien wel inspirerend werken."

ABSTRACT

A year ago, Hilde De Brandt took up her position as the cultural policy co-ordinator of the Flemish town Aalst. To what she says, she did not have to tear down wayside shrines, but she had to get used to the somewhat slower culture of an administrative environment. A large-scale enquiry preceded the drawing up of a cultural policy plan. The alderman and the people responsible for cultural affairs, regard the arrival of the cultural policy co-ordinator as an asset. During weekly meetings, the different cultural policies are geared to each other and possibilities for interaction are examined. The policy plan is the guideline and will be followed in the near future by an action plan. The town of Aalst considers itself happy with this development but lets others decide whether or not this situation is the ideal one. But perhaps, this approach might act as a source of inspiration to other towns.